

Independent Reporting Mechanism

Tussentijdse evaluatie:
Nederland 2023–2027

Open
Government
Partnership

Independent
Reporting
Mechanism

Voornaamste bevindingen

Nederland heeft het vijfde actieplan grondig herzien en ambitieuzer gemaakt. Er werden zeven nieuwe actiepunten geïntroduceerd, acht lopende actiepunten herzien en negen actiepunten verwijderd die eind 2025 waren afgerond. Tijdens de eerste twee implementatiejaren hebben de actiepunten de transparantie van de overheid vergroot door de uitvoering van de Wet op openbaarheid van bestuur, open data, informatiebeheer en zinvolle openbaarmaking van informatie te ondersteunen. Het herzieningsproces, onder leiding van de Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, heeft nieuwe thematische gebieden geïntroduceerd, zoals open algoritmen. Dit heeft de samenwerking tussen de overheid en het maatschappelijk middenveld versterkt en ervoor gezorgd dat beide partijen zich meer verantwoordelijk voor de OGP-actiepunten voelen. Er zijn nu meer actiepunten met een bescheiden of aanzienlijke kans op positieve resultaten (60%) vergeleken met het oorspronkelijke actieplan (41%). Een aantal van de nieuwe actiepunten bevindt zich nog in een verkennende fase, dus de resultaten ervan zullen afhangen van de schaalbaarheid van de inspanningen en de mate waarin de overheid hierop inspeelt.

Over dit rapport

Het **Open Government Partnership (OGP)** is een initiatief waarbij verschillende stakeholders betrokken zijn en dat zich richt op het verbeteren van de transparantie van de overheid, het waarborgen van mogelijkheden voor burgerparticipatie in openbare aangelegenheden en het versterken van mechanismen voor publieke verantwoording. Het OGP verenigt voorvechters van hervormingen uit de overheid en het maatschappelijk middenveld die ervan overtuigd zijn dat overheden effectiever en geloofwaardiger zijn wanneer ze openstaan voor de inbreng van en toezicht door het publiek.

Het **Independent Reporting Mechanism (IRM)** is de OGP-afdeling die toeziet op de verantwoording en is het belangrijkste instrument om de voortgang in de deelnemende landen te volgen. Sinds 2011 levert het IRM onafhankelijke, op feiten gebaseerde en objectieve rapportages om OGP-leden ter verantwoording te roepen en hun inspanningen op het gebied van een open bestuur te ondersteunen. Dit gebeurt door middel van rapportages en tijdige aanbevelingen op cruciale momenten in de cyclus van het actieplan.

Het IRM biedt een **tussentijdse evaluatie** aan landen die vierjarige actieplannen uitvoeren; van deze landen wordt verwacht dat zij na twee jaar een herijking doorvoeren. De herijking biedt landen de gelegenheid om de balans op te maken van de tot nu toe geboekte vooruitgang bij de uitvoering, en de kans om het actieplan zo nodig aan te passen. In de tussentijdse evaluatie worden ingrijpend gewijzigde of nieuwe actiepunten geanalyseerd

(deel I), wordt een algemeen overzicht gegeven van de voortgang bij de uitvoering (deel II) en wordt de herijking geëvalueerd (deel III).

Deel I. Herijking van het actieplan

Nederland heeft het actieplan voor 2023-2027 grondig herzien en ambitieuzer gemaakt. Er werden zeven nieuwe actiepunten geïntroduceerd, waarmee de focus van het actieplan werd verbreed naar zinvolle openbaarmaking van informatie, en hervormingen op het gebied van open algoritmen werden doorgevoerd. De herijking heeft de samenwerking tussen de overheid en het maatschappelijk middenveld rond het actieplan versterkt.

Om de rol van het maatschappelijk middenveld in het OGP-proces te versterken, heeft het Programma Open Overheid (PROO) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG) de opdracht gegeven om de herijking van het actieplan te leiden. Om te beginnen heeft de MCOIG thematische gebieden voor het vernieuwde actieplan vastgesteld door de voortgang van de uitvoering te evalueren en input te verzamelen van relevante beleidsafdelingen¹, het multi-stakeholderforum (MSF)² en een enquête onder de actiehouders³. In juli 2025 heeft de MCOIG een openbare oproep gepubliceerd voor voorstellen voor actiepunten op die gebieden.⁴ De MCOIG en het BZK hebben gezamenlijk de definitieve reeks nieuwe actiepunten vastgesteld.⁵ Gesprekken tussen de actiehouders en de MCOIG hebben ook geleid tot een herziening van de lopende actiepunten.⁶ Over het geheel genomen constateerden de MCOIG en het BZK een positieve ontwikkeling op het gebied van co-creatie in Nederland, waarbij zij de nadruk legden op het leiderschap van het maatschappelijk middenveld en de samenwerking met beleidsafdelingen.⁷ Een deelnemer uit het maatschappelijk middenveld merkte op dat de co-creatie verder kan worden verdiept door een grotere betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, de gemeentelijke overheden, de regionale overheden en de uitvoerende organisaties.⁸

De herijking heeft het actieplan ingrijpend gewijzigd, waardoor het ambitieuzer is geworden. Er werden zeven nieuwe actiepunten geïntroduceerd, acht lopende actiepunten herzien en negen actiepunten verwijderd die eind 2025 waren afgerond. De nieuwe actiepunten zijn erop gericht de transparantie van de overheid op het gebied van gegevens, informatie, algoritmen, normen en open source te bevorderen; hiermee wordt het oorspronkelijke actieplan, dat grotendeels was gericht op de Wet open overheid (Woo), uitgebreid en herzien. Om de uitvoering te financieren, werd extra geld beschikbaar gesteld voor het actieplan: 300.000 euro voor nieuwe actiepunten en 78.710 euro specifiek voor de actiepunten m.b.t. open algoritmen.⁹ Van de acht aangepaste actiepunten hebben de wijzigingen die aan twee daarvan zijn aangebracht tot een verhoging van het ambitieniveau geleid (zie tabel 1 hieronder). Met name actiepunt 11 biedt nu een aanzienlijk grotere kans op goede resultaten, aangezien er een beleidsbureau zal worden opgericht dat het gebruik van open-source-software in alle ministeries moet bevorderen. Er zijn nu ook meer actoren bij de uitvoering betrokken, aangezien alle nieuwe actiepunten door partners uit het maatschappelijk middenveld, de academische wereld of de particuliere sector zullen worden aangestuurd. Er zijn nu meer actiepunten met een bescheiden of aanzienlijke kans op positieve resultaten (60%) vergeleken met het oorspronkelijke actieplan (41%).

Het herijkte actieplan is bovendien beter gestroomlijnd. Zo werden in actiepunt 4 twee voorstellen inzake open informatie samengevoegd, en hebben drie partners een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om actiepunten 7, 8 en 9 inzake open algoritmen ten uitvoer te brengen.¹⁰ Over het geheel genomen zorgen de nieuwe actiepunten ervoor dat er sociale innovatie wordt toegepast op gebieden die door overheidsinstanties als prioritair zijn aangemerkt. Deze aanpak zorgt ervoor dat de resultaten van de actiepunten voor de beleidsvorming worden gebruikt, aangezien de uitvoering binnen twee jaar afgerond moet zijn.¹¹ De actiepunten sluiten ook aan bij de herziene Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS)¹² uit 2025 en bij de doelstelling van de regering om te komen tot een open staat, waarin zowel de overheid als het maatschappelijk middenveld verantwoordelijkheid voor de openheid dragen.¹³

Een aantal van de nieuwe actiepunten bevindt zich nog in een test- of verkenningsfase. Wat betreft de actiepunten inzake open algoritmen was deze aanpak bedoeld om de uitvoerders de flexibiliteit te bieden om nieuwe ideeën te testen alvorens te bepalen hoe deze op grotere schaal konden worden toegepast.¹⁴ In de meeste actiepunten ontbreken echter concrete details over de manier waarop de resultaten deel kunnen gaan uitmaken van het beleid of de overheidspraktijken, of over de wijze waarop de follow-up zal plaatsvinden. De resultaten hangen daarom af van de manier waarop de inspanningen voor deze actiepunten ook buiten de geplande pilots om kunnen worden opgeschaald, en van de mate waarin de overheid deze nieuwe praktijken op de lange termijn zal overnemen.

Om de samenwerking bij de uitvoering te waarborgen, is de MCOIG van plan om vanaf 2026 acht jaarlijkse MSF-bijeenkomsten te organiseren en maandelijks te overleggen met beleidsafdelingen en actiehouders voor de uitvoering, teneinde toezicht op de voortgang van het OGP te houden.¹⁵ Bovendien blijkt uit de actieve betrokkenheid van de regering bij de selectie van nieuwe actiepunten dat de regering zich de nieuwe actiepunten eigen maakt, waardoor het risico wordt verkleind dat de resultaten op zichzelf blijven staan of niet institutioneel worden overgenomen. Om de samenwerking tussen de verschillende initiatieven te bevorderen, kan de MCOIG voor een interactieve aanpak kiezen, zoals thematische rondetafelgesprekken, uitwisselingen tussen collega's en sessies waarin ervaringen worden gedeeld.

Tabel 1. De actiepunten herijken

In tabel 1 staat een overzicht van alle nieuwe of ingrijpend gewijzigde actiepunten in het herijkte actieplan van Nederland.¹⁶ Ga voor informatie over de IRM-methodologie naar het IRM-procedurehandboek.¹⁷

Actiepunt 1: Hergebruik van high-value open overheidsinformatie en -data

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Onduidelijk

Hoewel er al heel veel open overheidsgegevens zijn gepubliceerd, worden het hergebruik en de maatschappelijke impact ervan belemmerd door de beperkte zichtbaarheid, vindbaarheid en kwaliteit. Volgens deze nieuwe actiepunten zal het bedrijf Public-Innovation B.V. een onderzoek leiden om inzicht te verkrijgen in de huidige uitdagingen bij het hergebruik van overheidsgegevens, en een catalogus opstellen met voorbeelden van toepassingen van open data, compleet met aanbevelingen voor een beter hergebruik van waardevolle datasets. Het is ook de bedoeling om het onderwerp meer onder de aandacht te brengen door middel van bewustmakingsactiviteiten.

Het is onduidelijk in hoeverre dit actiepunt tot resultaten zal leiden. De actiepunt zegt dat onderzoeksaanbevelingen deel zullen worden van het beleid, de technologie en de communicatie, maar er wordt niet verduidelijkt of en hoe de regering hieraan gevolg gaat geven. Een regeringsfunctionaris legde uit dat de uitvoerders willen achterhalen hoe de gegevens worden hergebruikt en vervolgens van plan zijn om op basis van de aanbevelingen de follow-up te plannen.¹⁸ De resultaten hangen af van de ontwikkeling van concrete stappen om het onderzoeksbevindingen in praktische verbeteringen van informatieverzameling en -gebruik om te zetten.

Actiepunt 2: Journalistieke use-cases voor high-value datasets

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Bescheiden

Het journalistieke en maatschappelijke gebruik van high-value datasets is beperkt, vaak vanwege de complexiteit ervan en een gebrek aan kennis bij journalisten over hoe ze deze moeten interpreteren. Volgens dit nieuwe actiepunt zullen de onderzoeksjournalistieke organisatie Momus en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) twee journalistieke hackathons organiseren rondom huisvesting en de energietransitie, met als doel om complexe, waardevolle datasets te 'kraken' en deze in concrete journalistieke toepassingen om te zetten. De actiehouders zijn van plan de winnaars van de hackathon ondersteuning te bieden bij het publiceren van hun verhalen. Ze willen de lessen die uit de hackathons zijn getrokken in een draaiboek opnemen, als een praktische handleiding voor het organiseren van co-creatiesessies tussen overheidsinstanties die gegevens verstrekken en journalisten.

Dit actiepunt illustreert een innovatieve aanpak voor het gebruik van high-value datasets en opent een nieuw toepassingsgebied voor het hackathon-model. Volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zijn hackathons een methode die in andere contexten, zoals de uitvoering van de Wet open overheid (Woo), succesvol is gebleken.¹⁹ Hoewel de reikwijdte van het actiepunt beperkt blijft tot vier tot zes journalistieke use-cases en het daaropvolgende draaiboek, streven de actiehouders ernaar deze methode

reproduceerbaar te maken voor andere mediaorganisaties en overheidsinstanties die gegevens verstrekken, zodat co-creatie rond high-value datasets een schaalbare praktijk wordt en geen eenmalig experiment blijft.²⁰

In de toekomst kunnen de uitvoerders ook voorlichtingsactiviteiten organiseren om journalisten bewust te maken van de ontwikkelde methoden en de geleerde lessen. Dit kan gepaard gaan met opleidingen voor journalisten over het werken met high-value datasets, zoals via samenwerkingsverbanden met journalistieke opleidingen. Om ervoor te zorgen dat dit actiepunt ook na afloop van de actieplancyclus stand houdt, kunnen de uitvoerders ook een openbaar archief met journalistieke praktijkvoorbeelden en reproduceerbare modellen aanmaken dat regelmatig met nieuwe voorbeelden wordt aangevuld.

Actiepunt 3: Beschikkingen in context

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Bescheiden

Wanneer administratieve besluiten van overheidsinstellingen openbaar worden gemaakt, worden ze vaak in afzondering gepubliceerd, zonder alle andere overheidsdocumenten die er betekenis aan verlenen, waardoor hun nut wordt beperkt. De Wet open overheid (Woo) zal binnenkort de openbaarmaking van al dergelijke besluiten verplicht stellen.²¹ In het kader van dit nieuwe actiepunt streeft de Universiteit van Tilburg ernaar om de Administrative Decision Identifier (ADI) in te voeren, een open standaard waarmee de belangrijkste kenmerken van besluiten als metagegevens worden vastgelegd en aan andere overheidsdocumenten worden gekoppeld. Daarnaast is deze universiteit van plan een handleiding op te stellen om overheidsinstanties te helpen bij het geven van achtergrondinformatie en toelichting bij gepubliceerde besluiten, zodat deze begrijpelijker worden.

In het kader van dit actiepunt wordt ADI toegepast in een proefproject dat uit slechts drie datasets bestaat. Na afloop van de actieplanperiode streeft de Universiteit van Tilburg ernaar om ADI minimaal op de 100.000 beslissingen toe te passen die tot nu toe zijn verwerkt.²² De Stichting Open State verwacht dat dit een stap voorwaarts zal zijn voor toegang tot informatie. Als mensen beter begrijpen waarom een bepaald overheidsbesluit is genomen, ondersteunt ADI burgers bij het uitoefenen van hun rechten inzake dat besluit.²³ De resultaten van dit actiepunt hangen af van het moment waarop de verplichting van de overheid om dit soort informatie actief openbaar te maken van kracht wordt, en van de consequente toepassing van ADI na afloop van de proefperiode. De rol die de digitale overheidsdienst (Logius KOOP) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij de ontwikkeling van de tool speelt, kan de mogelijke toekomstige integratie van ADI in de documentbeheersystemen van de overheid en de acceptatie ervan door overheidsfunctionarissen bevorderen.²⁴

Actiepunt 4: Uitzonderingen in beeld

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Bescheiden

In het kader van dit nieuwe actiepunt is de Universiteit Leiden van plan een rapport op te stellen over de redenen waarom de overheid uitzonderingen toepast op de openbaarmaking van informatie. De onderzoeksbevindingen zullen worden meegenomen in de richtlijnen van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI).²⁵

Het actiepunt omvat geen mijlpalen om de overheidspraktijken rechtstreeks te hervormen, maar kan wel licht werpen op het gebruik van uitzonderingen bij de openbaarmaking van informatie. De Stichting Open State verwacht dat dit actiepunt vanwege de ACOI-richtlijnen invloed zal hebben op de werkwijze van overheidsinstanties, waardoor de uitzonderingsredenen consistenten worden toegepast en het misbruik wordt teruggedrongen. De resultaten hangen af van de mate waarin de overheid de richtlijnen overneemt en van de steun van het maatschappelijk middenveld.²⁶ Uitvoerders kunnen overheidsfunctionarissen ook opleiden inzake de richtlijnen en de overheid verplicht stellen om periodiek verslag uit te brengen over het gebruik van uitzonderingen, waarbij er ruimte is voor feedback vanuit het maatschappelijk middenveld.

Actiepunt 7: Samen werken aan uitlegbare algoritmen

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Onduidelijk

Dit nieuwe actiepunt is gericht op transparantie bij de algoritmische besluitvorming. Het actiepunt brengt in kaart welke soorten informatie burgers nodig hebben over de manier waarop de overheid algoritmen gebruikt, waarna aanbevelingen en richtlijnen worden opgesteld over hoe deze informatie op een toegankelijke manier kan worden gecommuniceerd. Dit actiepunt staat onder leiding van het bedrijf M&I/Partners en wordt uitgevoerd in samenwerking met de uitvoerders van actiepunten 8 en 9. De samenwerking is vastgelegd in een overeenkomst waarin de gemeenschappelijke uitgangspunten voor de uitvoering van de actiepunten zijn vastgelegd alsook de oprichting van een stuurgroep.²⁷

Het team Algoritmen en Waarborgen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is van plan de resultaten van dit actiepunt te gebruiken als input voor een lopende herziening van de Algemene wet bestuursrecht²⁸, waarbij met name rekening

wordt gehouden met de vereiste algoritmische transparantie.²⁹ Het is echter nog onduidelijk in hoeverre de richtlijnen van dit actiepunt daadwerkelijk tot resultaten zullen leiden, aangezien Nederland op dit beleidsterrein³⁰ al over andere middelen beschikt, zoals handleidingen, modelkaders en modelbepalingen die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld. Tijdens de uitvoering is het raadzaam om een bredere groep gemeenten hierbij te betrekken en ervoor te zorgen dat bij het overleg rekening wordt gehouden met diverse groepen burgers. Stakeholders kunnen ook een mechanisme instellen om te controleren hoe de overheid gevolg geeft aan de aanbevelingen om de transparantie bij de algoritmische besluitvorming te verbeteren.

Actiepunt 8: Algoritmewijzer

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Onduidelijk

Dit nieuwe actiepunt richt zich ook op de algoritmische transparantie, in samenhang met actiepunten 7 en 9. Het bedrijf InnoValor wil de Algoritmewijzer verder ontwikkelen, een project waarmee het in 2021 is begonnen om gebruikers aan de hand van pictogrammen inzicht te geven in belangrijke onderdelen van algoritmen, zoals het gebruik van persoonsgegevens – vergelijkbaar met een kijkgids voor films.³¹ De Algoritmewijzer zal overheidsorganisaties ook helpen om op een meer verantwoorde manier gebruik te maken van algoritmen.

Het is onduidelijk in hoeverre dit actiepunt tot resultaten zal leiden, aangezien pas na de uitvoering van het actiepunt zal worden bepaald of de overheid de pictogrammen daadwerkelijk gaat gebruiken.³² De uitvoerders zijn van plan de wijzer te onderbouwen met een enquête uit 2021 die mogelijk niet meer actueel is. Nieuwe aanpassingen aan de wijzer zullen ook met burgers worden afgestemd. Dit actiepunt sluit aan bij de inspanningen van de regering om te onderzoeken hoe het publiek algoritmen beter kan begrijpen. Sinds de eerste publicatie bevinden de pictogrammen van de wijzer zich nog steeds in de testfase en zijn ze nog niet officieel door de overheid in gebruik genomen. Om de integratie met bestaande overheidsinstrumenten te ondersteunen, kunnen de uitvoerders specifieke aanbevelingen doen over waar en hoe de pictogrammen kunnen worden gebruikt.

Actiepunt 9: Grip en recht van burgers op transparante, algoritmische besluitvorming

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Bescheiden

Onder leiding van de stichting Waag Futurelab richt dit nieuwe initiatief zich op een andere dimensie van de algoritmische transparantie, in nauw verband met actiepunten 7 en 8. Het doel is om een prototype van een website te ontwikkelen waarop informatieverzoeken over overheidsalgoritmen worden toegelicht, burgers verzoeken en klachten kunnen indienen en de overheid de kans krijgt om daarop te reageren. Bij de publicatie van verzoeken en klachten worden de persoonsgegevens geanonimiseerd.

Dit actiepunt biedt een bescheiden kans dat de transparantie rond informatieverzoeken met betrekking tot overheidsalgoritmen wordt vergroot. Op dit moment zijn overheidsinstanties alleen verplicht om de informatie openbaar te maken nadat een verzoek is afgehandeld. Ze hebben geen toegang tot informatie over verzoeken die bij andere instanties zijn binnengekomen. De geplande website kan uitgroeien tot één centraal platform waarop alle informatieverzoeken over overheidsalgoritmen worden gebundeld en dat realtime informatie aan het publiek en aan overheidsstakeholders verstrekt.³³ De impact van deze actiepunten hangt echter grotendeels af van de vraag of het prototype wordt gevolgd door de ontwikkeling van een werkende versie van de website die door de overheid wordt overgenomen. De plannen om het prototype in overleg met de overheid te ontwikkelen – inclusief de ontwerpnormen – en om een symposium te organiseren om de resultaten verder uit te werken, vergroten de kans op acceptatie.

Om dubbel werk op digitale platforms te voorkomen, kunnen de actiehouders nagaan op welke manieren de tool met bestaande systemen voor het raadplegen van overheidsinformatie en het indienen van Woo-verzoeken kan worden geïntegreerd, zoals data.overheid.nl en [Woogle](https://woogle.nl). Om de transparantie van de ingediende verzoeken te waarborgen, stelt het IRM tevens voor om enkele belangrijke prestatie-indicatoren te hanteren, zoals het aantal ingediende verzoeken per thema of het percentage verzoeken dat binnen de gestelde termijn is beantwoord.

Actiepunt 11: Open Source Program Office

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Aanzienlijk*

*Dit actiepunt is tijdens de herijking ingrijpend gewijzigd. Daarom heeft het IRM deze codering veranderd vergeleken met de oorspronkelijke Action Plan Review.

Het 'open, tenzij'-beleid van de regering uit 2020 schrijft voor dat software die door de regering wordt ontwikkeld of in opdracht wordt gegeven, zoveel mogelijk open source moet zijn. Dit actiepunt was oorspronkelijk bedoeld om binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een Open Source Program Office (OSPO) op te richten om de open-sourceactiviteiten van het ministerie te bevorderen en te faciliteren.³⁴ Het actiepunt werd herzien, met als nieuwe mijlpaal de oprichting van een interministerieel coördinerend orgaan,

genaamd OSPO Rijk, dat deel uitmaakt van de coördinatiestructuur voor informatiebeheer en digitaal beleid (CIO Rijk) van de centrale overheid.

De oprichting van een centraal OSPO kan de transparantie, de consistentie en de samenwerking bij de publicatie van door de overheid ontwikkelde software binnen ministeries en nationale overheidsinstanties aanzienlijk verbeteren. Op de lange termijn verwacht de Stichting Open State dat dit de particuliere sector zal stimuleren om op open source over te stappen op — met name de leveranciers van de overheid.³⁵ In het herziene actiepunt wordt echter geen concreet kader geschetst voor de rol, de verantwoordelijkheden, de geplande actiepunten en de samenwerking tussen OSPO Rijk en andere bestaande OSPO's op ministerieel niveau. De uitvoerders kunnen de rol en verantwoordelijkheden van OSPO Rijk verduidelijken en overzichtelijke coördinatiestructuren opzetten om dubbel werk of inconsistenties met de werkzaamheden van bestaande OSPO's te voorkomen. In overeenstemming met de aanbeveling van het IRM in de Action Plan Review³⁶ kan de regering een werkplan voor OSPO Rijk opstellen met daarin duidelijke doelstellingen voor de publicatie van de broncode van overheidssoftware binnen alle ministeries. De uitvoerders van andere actiepunten inzake open algoritmen worden aangemoedigd om met elkaar samen te werken.

Actiepunt 15: Professionalisering van participatie

- Verifieerbaar: Ja
- Is dit gericht op de openheid van de overheid? Ja
- Resultaatpotentieel: Bescheiden*

*Dit actiepunt is tijdens de herijking ingrijpend gewijzigd. Daarom heeft het IRM deze codering veranderd vergeleken met de oorspronkelijke Action Plan Review.

Dit Open Gov Challenge-actiepunt dat wordt geleid door het Kennisknooppunt Participatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), is tijdens de herijking ingrijpend gewijzigd. Er zijn vijf nieuwe mijlpalen en drie nieuwe uitvoerende partners toegevoegd, namelijk De Haagse Hogeschool, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en Digicampus. Het actiepunt blijft erop gericht om de kennisagenda³⁷ bij te werken met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van burgerparticipatie.

Er zijn ook specifieke en concrete mijlpalen aan het actiepunt toegevoegd om de samenwerking tussen de afdelingen op het gebied van burgerparticipatie te institutionaliseren. Dit omvat de opstelling van een afdelingsoverschrijdend werkplan voor kennisuitwisseling over participatie en het aanstellen van contactpersonen – waarmee gedeeltelijk wordt ingegaan op een van de aanbevelingen uit de IRM Action Plan Review.³⁸ Het werkplan en de contactpersonen kunnen bijdragen aan meer samenhang tussen de participatiepraktijken binnen de verschillende ministeries. Uitvoerders kunnen de rollen en verantwoordelijkheden van de contactpersonen verduidelijken, evenals het soort actiepunten dat in het werkplan zal

worden opgenomen, de looptijd ervan en het monitoringplan. De uitvoerders kunnen er ook voor zorgen dat het werkplan duidelijke actiepunten voor de verschillende ministeries bevat, zowel voor de korte als voor de lange termijn, met concrete doelstellingen en tijdschema's.

Het herziene actiepunt omvat ook een mijlpaal voor de ontwikkeling van een proefversie van een AI-tool voor online participatie. Deze tool wordt ontwikkeld in samenwerking met Digicampus, de OESO en diverse gemeenten, provincies en ministeries. De resultaten zullen afhangen van de reikwijdte en van de formele acceptatie door de regering.

¹ Floortje Fontein en Maartje Hofs (Programma Open Overheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken), interview door het IRM, 9 februari 2026.

² 'Multi-stakeholders bijeenkomst: Actieplan Open Overheid', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG), 14 maart 2025, <https://www.overinformatiegesproken.nl/nieuws/actieplan-open-overheid-16-april>.

³ Paul Suijkerbuijk en Laurens van der Molen (Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken), interview door het IRM, 23 februari 2026.

⁴ 'Nieuwe ideeën gezocht voor het Actieplan Open Overheid 2026–2027', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, 11 juli 2025, https://www.overinformatiegesproken-nl.translate.google.com/nieuws/nieuwe-ideeen-gezocht-voor-het-actieplan-open-overheid-2026-2027?_x_tr_sl=nl&_x_tr_tl=en&_x_tr_hl=en&_x_tr_pto=wapp.

⁵ 'Nieuwe actiepunten', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, <https://www.overinformatiegesproken.nl/uitvraag-nieuwe-actiepunten>.

⁶ Suijkerbuijk en van der Molen, interview; Fontein en Hofs, interview.

⁷ Fontein en Hofs, interview.

⁸ Tim Vos-Goedhart (Open State Foundation), interview door het IRM, 21 mei 2026.

⁹ 'Open voor Iedereen 2.0: herijkt Actieplan Open Overheid (2023-2027)', ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 5 december 2025, <https://www.opengovpartnership.org/documents/netherlands-action-plan-2023-2027-june>.

¹⁰ Fontein en Hofs, interview; Suijkerbuijk en van der Molen, interview.

¹¹ Suijkerbuijk en van der Molen, interview.

¹² 'Netherlands Digitalisation Strategy' <https://www.ndigitalgovernment.nl/netherlands-digitalisation-strategy-nds>.

¹³ 'Open voor Iedereen 2.0: herijkt actieplan open overheid 2023-2027', ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

¹⁴ Olaf Schoelink (Directoraat-generaal Digitalisering en Overheidsorganisatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), interview door het IRM, 13 maart 2026.

¹⁵ Suijkerbuijk en van der Molen, interview.

¹⁶ 'Open voor Iedereen 2.0: herijkt actieplan open overheid 2023-2027', ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

¹⁷ 'Independent Reporting Mechanism', Open Government Partnership, geraadpleegd 2026, <https://www.opengovpartnership.org/irm-guidance-overview>.

¹⁸ Fontein en Hofs, interview.

¹⁹ Fontein en Hofs, interview.

²⁰ Alexander Beunder (Momus), correspondentie met het IRM, 18 maart 2026.

²¹ Vos-Goedhart, interview.

²² Johan Wolswinkel (Universiteit van Tilburg), correspondentie met het IRM, 18 maart 2025; 『Beschikkingen in Beeld』, Universiteit van Tilburg, Stichting Open State en Centerdata, geraadpleegd op 30 juni 2026, <https://beschikkingeninbeeld.nl/>.

²³ Vos-Goedhart, interview.

²⁴ Wolswinkel, correspondentie.

²⁵ Louis Honée (Universiteit van Leiden), correspondentie met het IRM, 18 maart 2026.

²⁶ Vos-Goedhart, interview.

²⁷ Het Programma Open Overheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op 3 oktober 2025 een kopie van de samenwerkingsovereenkomst inzake de actiepunten op het gebied van open algoritmen aan het IRM verstrekt.

²⁸ Algemene wet bestuursrecht, <https://download.belastingdienst.nl/itd/beleid/awb0503.pdf>.

²⁹ Schoelink, interview.

³⁰ Vos-Goedhart, interview.

³¹ 'Algoritmewijzer', InnoValor, geraadpleegd op 7 april 2026, <https://innovalor.nl/algoritmewijzer/#:~:text=De%20Algoritmewijzer%20is%20een%20initiatief,succes%20van%20een%20digitale%20innovatie.>

³² Schoelink, interview.

³³ Schoelink, interview.

³⁴ Raadpleeg '12. Open Source Program Office' in: 'Actieplan Open Overheid 2023–2027', Open Government Partnership, juni 2023, <https://www.opengovpartnership.org/documents/netherlands-action-plan-2023-2027-june>.

³⁵ Vos-Goedhart, interview.

³⁶ 'IRM Action Plan Review: The Netherlands 2023–2027', Open Government Partnership, 7 oktober 2024, <https://www.opengovpartnership.org/documents/netherlands-action-plan-review-2023-2027>.

³⁷ 'Onderzoekspublicaties', Kennisknooppunt Participatie, <https://www.kennisknooppuntparticipatie.nl/publicaties/onderzoekspublicaties/default.aspx>.

³⁸ 'IRM Action Plan Review: The Netherlands 2023–2027', Open Government Partnership.

Deel II. Update over de implementatie¹

Tegen eind 2025 waren negen van de actiepunten uit de oorspronkelijke actieplannen afgerond en was er vooruitgang geboekt bij de overige acht, zij het met enige vertraging. Deze actiepunten hadden betrekking op transparantie van de overheid, ondersteuning van de uitvoering van de Wet open overheid, open data, informatiebeheer en de zinvolle openbaarmaking van informatie.

Na de eerste twee jaar van uitvoering waren negen actiepunten afgerond en uit het herijkte actieplan verwijderd. Bij de overige acht werd vooruitgang geboekt, hoewel er bij sommige geplande activiteiten vertragingen zijn opgetreden. Op de nationale OGP-website werd tot eind Q3 van 2024 elk kwartaal informatie gepubliceerd over de voortgang van het actieplan, compleet met interviews met de meeste uitvoerders over de achtergrond, uitdagingen en eerste resultaten van die actiepunten.² Het evaluatierapport³ van de Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG) en het herijkte actieplan⁴ boden aanvullende informatie over de stand van zaken. Hieronder volgt een algemeen en informeel overzicht van de uitvoering van de actiepunten, met speciale aandacht voor de actiepunten die in de Action Plan Review als veelbelovend zijn aangemerkt, in het kader van de Open Gov Challenge zijn ingediend of waarvoor online duidelijke aanwijzingen voor vooruitgang zichtbaar zijn.

Verwijderde actiepunten

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) hebben de actiepunten inzake het meerjarenplan voor openbaarheid van bestuur en informatiebeheer van de Nederlandse overheid afgerond⁵, wat in de IRM Action Plan Review als veelbelovend werd aangemerkt.⁶ In het kader van dit actiepunt hebben de ministeries het plan voor 2024–2025 gepubliceerd en zijn ze begonnen met de uitvoering ervan; dit plan werd in december 2023 aan de Eerste en Tweede Kamer voorgelegd.⁷ Tegelijkertijd hebben ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) meerjarenplannen gepubliceerd.⁸ Het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) heeft een advies uitgebracht waarin de positieve stappen worden erkend die zijn gezet vanwege de acceptatie van de plannen. Daarnaast werden enkele verbeteringspunten gesignaleerd, zoals de noodzaak van één nationale aanpak voor openbare toegang en informatiebeheer, en de noodzaak om te zorgen voor planning en financiering op de lange termijn.⁹ Het BZK heeft gereageerd op het advies van de ACOI en is ingegaan op een aantal van de aanbevelingen¹⁰, waarbij de uitvoeringsperiode van het meerjarenplan tot de periode 2026–2030 werd verlengd¹¹. Hoewel het voorstel om één nationaal plan vast te stellen niet is overgenomen, werkt de regering aan een betere afstemming tussen de bestaande plannen, onder meer via een gezamenlijke innovatieagenda.¹²

De Universiteit van Amsterdam (UvA) heeft het actiepunt 'FAIR Woo-bestanden' afgerond¹³ dat ook bij de Open Gov Challenge is ingediend. De UvA heeft een software-proefproject uitgevoerd om de publicaties in Woo-bestanden te toetsen aan de FAIR-principes (vindbaar, toegankelijk, uitwisselbaar en herbruikbaar), waarbij de software op meer dan 1 miljoen bestanden werd getest. Hierbij werd gefocust op de vindbaarheid van de documenten.¹⁴ Tijdens de implementatieperiode groeide de zoekmachine Woogle van 1 miljoen pagina's in 2022¹⁵ tot 20 miljoen pagina's tegen eind 2025¹⁶. Ter bevordering van FAIR-publicaties hebben Woogle, de UvA, het Nationaal Archief en het Instituut voor Maatschappelijke Innovatie (IMI) een wedstrijd en een prijsuitreiking georganiseerd voor ministeries die op Woo-verzoeken reageren. Andere bewustmakingsactiviteiten waren onder meer deelname aan evenementen, workshops en lezingen, en meer dan 14 peer-reviewed publicaties.¹⁷ Volgens de actiehouders was het tot stand brengen van een culturele en organisatorische verandering de grootste uitdaging, wat voortdurende inspanningen op de lange termijn vereist.¹⁸

Extra actiepunten die tijdens de herijking als voltooid werden gerapporteerd en uit het actieplan werden verwijderd, leidden tot het volgende:

- In het kader van het actiepunt inzake de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk¹⁹ is een nieuw dashboard ('Woo in cijfers') opgesteld met kwartaalgegevens over de wijze waarop ministeries Woo-verzoeken afhandelen, inclusief informatie over bezwaren, beroepsprocedures en boetes voor te late reacties.²⁰ Deze gegevens waren voorheen niet openbaar. Er werd al geruime tijd door het maatschappelijk middenveld om gevraagd om de verantwoordingsplicht van de overheid te versterken.²¹
- Het actiepunt inzake de evaluatie van Wet open overheid (Woo)²² heeft een onderzoek gepubliceerd naar de uitdagingen en goede praktijken vanuit het perspectief van zowel de gebruikers als van de overheid. Dit leidde tot follow-up maatregelen van de overheid om het Woo-proces, de publieke informatie, informatiehuishouding, het toezicht en de verantwoording te verbeteren.²³ De regering heeft werkgroepen opgericht om een aantal van deze kwesties te verhelpen: de reacties op informatieverzoeken versnellen, het misbruik van de wet aanpakken en de rol van contactpunten verduidelijken.²⁴
- In het kader van het actiepunt inzake onderzoek naar informatiebehoeften en -protocollen²⁵ werd door het Instituut voor Maatschappelijke Innovatie (IMI) een onderzoeksrapport gepubliceerd dat ertoe leidde dat de overheid meer aandacht ging besteden aan 'zinvolle transparantie' en dit concept ook op andere thema's ging toepassen, zoals open data en open algoritmen. De regering heeft de onderzoeksresultaten gebruikt om een besluitvormingskader te ontwikkelen waarmee overheidsorganisaties kunnen bepalen hoe zij proactief informatie en gegevens kunnen publiceren op een manier die voor de samenleving betekenisvol is.²⁶

Doorlopende actiepunten

In het kader van actiepunt 5 dat in de IRM Action Plan Review als veelbelovend werd aangemerkt²⁷, hebben het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Stichting Open State de 'AI Tenderportaal', een prototype van een aanbestedingsapp

ontwikkeld²⁸, om het gebruik van het platform 'Zakendoen met het Rijk' te bevorderen.²⁹ In maart 2026 was BZK aan het onderzoeken in hoeverre het prototype kon worden omgezet in een voor het publiek toegankelijke applicatie.³⁰ Daarnaast heeft het Open Contracting Partnership (OCP) een gap-analyse uitgevoerd om na te gaan welke informatie over overheidsopdrachten ontbreekt.³¹ De overige mijlpalen van het actiepunt waren nog niet voltooid. Het BZK heeft een verkennend onderzoek uitgevoerd naar een dialoogfunctie om externe stakeholders bij het proces te betrekken; de volgende stappen voor de invoering hiervan worden nog besproken. Ondertussen was de publicatie van de categorieplannen nog niet voltooid: in oktober 2025 waren 14 van de 22 plannen gepubliceerd.³²

Actiepunt 15, eveneens ingediend bij de Open Gov Challenge, was eind 2025 gedeeltelijk uitgevoerd, aangezien enkele mijlpalen vertraging hadden opgelopen. In 2024 heeft het Kennisknooppunt Participatie een nieuwe Kennisagenda Participatie uitgebracht, waarin dringende onderzoeksvragen over participatie worden geïdentificeerd en geprioriteerd.³³ Er werden onderzoeksvouchers van elk 15.000 euro toegekend om het onderzoek naar de geselecteerde onderwerpen te stimuleren.³⁴ In oktober 2024 bracht de tweede 'Participatie, Onderzoek en Praktijk'-bijeenkomst (POP2) een breed scala aan stakeholders bijeen om te bespreken hoe participatie de perspectieven van burgers beter in de beleidsprocessen kan integreren.³⁵ De komende twee jaar zullen de inspanningen op het gebied van interdepartementale samenwerking gericht op participatie aan de hand van bijgewerkte mijlpalen worden uitgevoerd (zie deel 1). De online tool die overheidsfunctionarissen moet helpen bij het toepassen van participatieve benaderingen heeft vertraging opgelopen, maar aan deze mijlpaal zal ook gedurende de rest van de uitvoeringsperiode worden gewerkt.

Ten slotte heeft het Openbaarheidscentrum Amsterdam in het kader van actiepunt 12 in 2025 de MCOIG Transparantieprijs gewonnen voor zijn bijdrage aan het toegankelijker maken van informatie voor burgers.³⁶ De gemeente Amsterdam heeft voor het eerst een fysieke ruimte ingericht waar iedereen tijdens inloopsprekuren informatie kan opvragen en vragen kan stellen over open bestuur, en waar tevens de uitwisseling tussen burgers en gemeentemedewerkers wordt gestimuleerd. De stad heeft tegelijkertijd medewerkers opgeleid om vragen over open bestuur te beantwoorden.³⁷ De uitslag van de Nederlandse gemeenteraadsverkiezingen van 2026 kan van invloed zijn op de uitvoering van dit actiepunt, aangezien veranderingen van de politieke samenstelling van het lokale bestuur kunnen leiden tot wijzigingen van de prioriteiten, de financiering of de administratieve ondersteuning. Actiehouders kunnen overwegen om risicobeperkende maatregelen te treffen om de continuïteit te waarborgen in het geval het politieke leiderschap verandert.

¹ **Opmerking:** In dit deel staat een informeel overzicht van de stand van zaken bij de uitvoering van het actieplan halverwege de looptijd. Het is gebaseerd op online beschikbare informatie en gegevens die door stakeholders zijn verstrekt. Het richt zich op actiepunten die in de Action Plan Review als veelbelovend zijn aangemerkt, in het kader van de Open Gov Challenge zijn ingediend of waarvoor online duidelijke aanwijzingen voor vooruitgang zichtbaar zijn. Aan het einde van de uitvoeringsperiode voert het IRM in het resultatenverslag een formele en uitgebreide beoordeling uit van de mate waarin de actiepunten zijn uitgevoerd en van de eerste behaalde resultaten.

² 'Over Open Overheid', Rijksoverheid, <https://www.open-overheid.nl/over-open-overheid>.

-
- ³ 'Rapportage en advies Herijking Actieplan open overheid 2023–2027', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, 26 september 2025, <https://www.overinformatiegesproken.nl/nieuws/rapportage-en-advies-herijking-actieplan-open-overheid-2023-2027>.
- ⁴ 'Open voor Iedereen 2.0: herijkt Actieplan Open Overheid (2023-2027)', ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 5 december 2025, <https://www.opengovpartnership.org/documents/netherlands-action-plan-2023-2027-june>.
- ⁵ Raadpleeg '5. 'Meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding' in: 'Actieplan Open Overheid 2023–2027', Open Government Partnership, juni 2023, <https://www.opengovpartnership.org/documents/netherlands-action-plan-2023-2027-june>.
- ⁶ 'IRM Action Plan Review: The Netherlands 2023–2027', Open Government Partnership, 7 oktober 2024, <https://www.opengovpartnership.org/documents/netherlands-action-plan-review-2023-2027>.
- ⁷ 'Meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding Rijksoverheid', Rijksoverheid, 11 december 2023, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2023/12/11/meerjarenplan-openbaarheid-en-informatiehuishouding-rijksoverheid>.
- ⁸ 'Actieplan Open Government Partnership (OGP: Interviewreeks': [Interviewreeks], Rijksoverheid, <https://web.archive.org/web/20251114141531/> <https://www.open-overheid.nl/over-open-overheid/actieplan-open-overheid>.
- ⁹ 'Alles is niets: Advies over meerjarenplannen van de overheid voor de digital informatiehuishouding' Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding, mei 2024, <https://www.acoi.nl/publicaties/publicatie/mt4wvzbz/alles-is-niets.-advies-over-meerjarenplannen-digitale-informatiehuishouding>.
- ¹⁰ 'Kamerbrief met reactie op ACOI-advies over meerjarenplannen digitale informatiehuishouding', Rijksoverheid, 17 maart 2025, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/03/17/kamerbrief-met-reactie-op-acoi-advies-over-meerjarenplannen-digitale-informatiehuishouding?utm>.
- ¹¹ 'Meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding Rijksoverheid 2026–2030 Samen op weg naar een open en responsieve overheid' Rijksoverheid, <https://open.overheid.nl/documenten/a7cd0887-9f98-4271-aade-c71a2b1e2ce5/file>.
- ¹² 'Kamerbrief met reactie op ACOI-advies over meerjarenplannen digitale informatiehuishouding', Rijksoverheid.
- ¹³ Raadpleeg '3. FAIR Woo-dossiers' in: 'Open Overheid Actieplan 2023-2027', Open Government Partnership.
- ¹⁴ De MCOIG heeft op 2 maart 2026 een kopie van de evaluatie van het actieplan aan het IRM verstrekt.
- ¹⁵ 'Actieplan Open Overheid (OGP)', Rijksoverheid, <https://web.archive.org/web/20251114141531/> <https://www.open-overheid.nl/over-open-overheid/actieplan-open-overheid>.
- ¹⁶ 'Rapportage en advies Herijking Actieplan open overheid 2023–2027', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken.
- ¹⁷ 'Rapportage en advies Herijking Actieplan open overheid 2023–2027', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken.
- ¹⁸ 'Actieplan Open Government Partnership (OGP: Interviewserie', Rijksoverheid.
- ¹⁹ Raadpleeg '10. Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk': 'Open Overheid Actieplan 2023-2027', Open Government Partnership.
- ²⁰ 'Open voor Iedereen 2.0: herijkt actieplan open overheid 2023-2027', ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- ²¹ Floortje Fontein en Maartje Hofs (Programma Open Overheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken), interview door het IRM, 9 februari 2026.
- ²² Raadpleeg '9. Invoeringstoets Woo' in: 'Open Overheid Actieplan 2023-2027', Open Government Partnership.
- ²³ 'Tijlijn maatregelen kabinetsreactie Woo-invoeringstoets', Rijksoverheid, 19 juni 2024, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2024/06/19/tijlijn-maatregelen-kabinetsreactie-woo-verzoeken>.
- ²⁴ Fontein en Hofs, interview.
- ²⁵ Raadpleeg '14. 'Onderzoek naar informatiebehoeften en -protocollen' in: 'Open Overheid Actieplan 2023-2027', Open Government Partnership.
- ²⁶ Fontein en Hofs, interview.
- ²⁷ 'IRM Action Plan Review: The Netherlands 2023–2027', Open Government Partnership.
- ²⁸ 'App challenge Open inkoopdata', Rijksoverheid, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zakendoen-met-het-rijk/kick-off-open-inkoopdata-app-challenge>.
- ²⁹ 'Zakendoen met het Rijk', Rijksoverheid, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zakendoen-met-het-rijk/>.
- ³⁰ 'Actieplan Open Overheid (OGP)', Rijksoverheid.
- ³¹ 'Open procurement data in the Netherlands: Gap Analysis', Rijksoverheid, juli 2024, <https://www.government.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2024/07/31/open-procurement-data-in-the-netherlands/Open+procurement+data+in+the+Netherlands.pdf>.
- ³² 'Rapportage en advies Herijking Actieplan open overheid 2023–2027', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken.

³³ 'Kennisagenda Participatie 2024', Kennisknooppunt Participatie, januari 2024, <https://kennisknooppuntparticipatie.nl/PageByID.aspx?sectionID=193004&contentPageID=2632606>.

³⁴ 'Actieplan Open Overheid (OGP)', Rijksoverheid.

³⁵ 'Actieplan Open Overheid (OGP)', Rijksoverheid.

³⁶ 'Amsterdam wint Transparantieprijs op Woo-ontbijtsessie', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, 15 mei 2025, <https://www.overinformatiegesproken.nl/nieuws/amsterdam-wint-transparantieprijs-op-woo-ontbijtsessie>.

³⁷ Fontein en Hofs, interview.

Deel III: Participatie en co-creatie

Het IRM maakt gebruik van de OGP Participatie- en Co-creatiestandaarden om de participatieve werkwijzen van landen gedurende de gehele cyclus van het actieplan te toetsen.¹ Landen worden aangemoedigd om de standaarden volledig na te streven en aan de minimumeisen te voldoen.² Aangezien het actieplan van Nederland onder een overgangperiode valt, heeft deze toets geen gevolgen voor de status van Nederland binnen het partnerschap.

Tabel 2. Afstemming op de minimumeisen halverwege de periode

Minimumeis	Behaald?
1.1 Ruimte voor dialoog: Sinds begin 2025 worden de bijeenkomsten van het multi-stakeholderforum (MSF) door de Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG) georganiseerd en voorgezeten, namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). ³ Het MSF kwam in 2024 en 2025 ongeveer elk kwartaal bijeen. ⁴ Vanaf 2026 is het de bedoeling van de MCOIG dat het MSF acht keer per jaar bijeenkomt, met telkens vier online- en vier fysieke bijeenkomsten. ⁵ Op de website van BZK is informatie te vinden over de rol van de MCOIG ⁶ , terwijl de website van de MCOIG informatie bevat over het mandaat, de samenstelling, de agenda's van de vergaderingen en de registratie van het MSF. ⁷	Ja
2.1 Website van de OGP: De website open-overheid.nl bevat informatie over het oorspronkelijke actieplan, het herijkte actieplan en de herziening, evenals een overzicht van activiteiten, nieuws, interviews met actiepunthouders en mogelijkheden om deel te nemen. Informatie over de herijking en het herziene actieplan is ook gepubliceerd op de website van de MCOIG. ⁸ In 2026 nam MCOIG het beheer van de nationale OGP-website op zich. ⁹	Ja
2.2. Informatiepagina: De informatiepagina is toegankelijk op open-overheid.nl . Tot en met Q3 van 2024 werden hier elk kwartaal de voortgangsrapporten gepubliceerd. In 2025 werden de actiehouders in plaats daarvan verzocht om voortgangsinformatie te verstrekken voor het evaluatierapport van de MCOIG, dat in september 2025 werd gepubliceerd. ¹⁰ Er is ook informatie te vinden over de Open Gov Week in mei 2025. ¹¹ Op de website van de MCOIG staat informatie over het herzieningsproces. ¹² In 2026 werkt de MCOIG aan het ontwerp van een nieuw monitoringsysteem om de voortgang van de actiepunten en de samenwerking in kaart te brengen. ¹³ De coalitie is van plan om na afloop van de MCOIG-vergaderingen updates over de actiepunten op de website te plaatsen. ¹⁴	Ja
3.1 Voorafgaande kennisgeving: Tijdens het herzieningsproces heeft het Programma Open Overheid (PROO) aan de MCOIG de opdracht gegeven om informatie te verstrekken over het herzieningsproces en over de mogelijkheden voor stakeholders om input te leveren. ¹⁵ De stakeholders werden op de hoogte gehouden van alle stappen van het	Ja

<p>herzieningsproces, hoewel er voorafgaand geen uitgebreid tijdschema was gepubliceerd met alle mogelijkheden om aan het proces deel te nemen. De MCOIG heeft een maand voorafgaand de bijeenkomst een uitnodiging gestuurd voor de MSF-bijeenkomst in april 2025.¹⁶ Tijdens die bijeenkomst konden stakeholders hun inbreng voor het herzieningsproces leveren en kondigde MCOIG aan dat er in de loop van de zomer voorstellen voor nieuwe actiepunten konden worden ingediend.¹⁷ Deze mogelijkheid werd ook onder de aandacht gebracht tijdens de Open Gov Week in mei 2025.¹⁸ In juli 2025 werd op de website van de MCOIG een tijdschema voor de indiening en selectie van voorstellen voor nieuwe verbintenissen gepubliceerd, waarmee een open oproep tot het indienen van voorstellen gedurende een periode van een maand werd gelanceerd.¹⁹</p>	
<p>4.1 Onderbouwde reactie: De besprekingen tijdens de MSF-vergaderingen en met de beleidsafdelingen werden genotuleerd, maar de notulen van de vergaderingen werden niet gepubliceerd. De bevindingen van het onderzoek naar de stand van zaken bij de uitvoering van het actieplan zijn opgenomen in het evaluatierapport van de MCOIG. De MCOIG heeft tijdens de MSF-vergadering van april 2025 mondelinge feedback gegeven over de manier waarop rekening is gehouden met de bijdragen van de stakeholders. Daarnaast organiseerde de MCOIG feedbackgesprekken met de actiehouders van de voorstellen die niet werden geselecteerd, met toelichting van de redenen voor de beslissingen en informatie over andere mogelijke financieringsbronnen.²⁰</p>	Ja
<p>5.1 Open implementatie: Gedurende de eerste twee jaar van de uitvoering werden er minstens twee keer per jaar MSF-bijeenkomsten georganiseerd, waarvoor het publiek zich kon aanmelden. Tijdens deze bijeenkomsten brachten de actiehouders verslag uit over de geboekte vooruitgang, en kreeg het maatschappelijk middenveld de gelegenheid daar commentaar op te geven. Doordat de MCOIG de MSF-bijeenkomsten organiseerde, was er een meer diverse deelname vanuit het maatschappelijk middenveld.²¹ In 2025 werden de bijeenkomsten uitgebreid met een nieuwe vorm van interactieve rondetafelgesprekken over specifieke thema's.²²</p>	Ja

Dit rapport werd opgesteld door IRM-onderzoeker Rocio Naranjo Sandalio in samenwerking met medewerkers van het IRM en werd herzien door extern beoordelaar Jeff Lovitt. Het rapport voldoet aan het IRM-procedurehandboek²³ en de richtlijnen inzake kunstmatige intelligentie. Raadpleeg voor meer informatie de IRM-webpagina²⁴ of de woordenlijst met IRM- en OGP-termen²⁵, of neem contact op met het IRM via irm@opengovpartnership.org.

¹ 'OGP Participatie- en Co-creatiestandaarden', Open Government Partnership, 2021,

<https://www.opengovpartnership.org/ogp-participation-co-creation-standards>; 'OGP Nationaal Handboek', Open Government Partnership, 2024, <https://www.opengovpartnership.org/national-handbook>.

² 'IRM Guidelines for the Assessment of Minimum Requirements', Open Government Partnership, 31 mei 2022, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2022/05/IRM-Guidelines-for-Assessment-of-Minimum-Requirements_20220531_EN.pdf.

³ 'Nieuwe samenwerking tussen het Actieplan Open Overheid en de MCOIG', Rijksoverheid, 12 december 2024, <https://www.open-overheid.nl/actueel/nieuws/2024/12/12/nieuwe-samenwerking-tussen-het-actieplan-open-overheid-en-de-mcoig>.

⁴ 'Nieuws', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG), 2 juli 2026,

<https://www.overinformatiegesproken.nl/nieuws>; 'Herijkt Actieplan Open Overheid 2023-2027: Open voor iedereen 2.0', ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 5 december 2025,

<https://www.opengovpartnership.org/documents/netherlands-action-plan-2023-2027-june>; Floortje Fontein

(Programma voor Open Overheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), opmerkingen voorafgaand aan de publicatie, 16 juni 2026.

⁵ Paul Suijkerbuijk en Laurens van der Molen (Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken), interview door het IRM, 23 februari 2026.

⁶ 'Over Open Overheid', Rijksoverheid, <https://www.open-overheid.nl/over-open-overheid>.

⁷ 'Over de Coalitie', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, <https://www.overinformatiegesproken.nl/over-ons>.

⁸ 'Actieplan Open Overheid', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, <https://www.overinformatiegesproken.nl/actieplanopenoverheid>.

⁹ Het 'Open overheid'-programma van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een kopie van het werkplan van de MCOIG voor de herijking van het actieplan aan het IRM verstrekt.

¹⁰ Floortje Fontein (Programma Open Overheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), interview door het IRM, 9 februari 2026.

¹¹ 'Actieplan Open Overheid: herijking en highlights', Rijksoverheid, 21 mei 2025, <https://www.open-overheid.nl/actueel/nieuws/2025/05/21/actieplan-open-overheid-herijking-en-highlights>.

¹² 'Herijking Actieplan', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, <https://www.overinformatiegesproken.nl/herijking-actieplan>.

¹³ Fontein, interview.

¹⁴ Suijkerbuijk en van der Molen, interview.

¹⁵ Het 'Open overheid'-programma van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een kopie van het werkplan van de MCOIG voor de herijking van het actieplan aan het IRM verstrekt.

¹⁶ 'Multi-stakeholders bijeenkomst: Actieplan Open Overheid', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG), 14 maart 2025, <https://www.overinformatiegesproken.nl/nieuws/actieplan-open-overheid-16-april>.

¹⁷ 'Terugblik multistakeholder bijeenkomst woensdag 16 april', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, 1 mei 2025, <https://www.overinformatiegesproken.nl/nieuws/terugblik-multistakeholder-bijeenkomst-woensdag-16-april>.

¹⁸ 'Actieplan Open Overheid: herijking en highlights', Rijksoverheid.

¹⁹ 'Nieuwe ideeën gezocht voor het Actieplan Open Overheid 2026–2027', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, 11 juli 2025, https://www-overinformatiegesproken-nl.translate.google/nieuws/nieuwe-ideeen-gezocht-voor-het-actieplan-open-overheid-2026-2027?_x_tr_sl=nl&_x_tr_tl=en&_x_tr_hl=en&_x_tr_pto=wapp.

²⁰ Fontein, interview.

²¹ Fontein, interview; Suijkerbuijk en Van der Molen, interview.

²² 'Multi-Stakeholder Forum', Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken, 10 december 2025, <https://www.overinformatiegesproken.nl/nieuws/multi-stakeholder-forum>.

²³ 'IRM Procedures Manual', Independent Reporting Mechanism, <https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2025/06/IRM-Procedures-Manual-2025-EN.pdf>.

²⁴ 'IRM Overview', Open Government Partnership, <https://www.opengovpartnership.org/irm-guidance-overview/>.

²⁵ 'OGP Glossary', Open Government Partnership, <https://www.opengovpartnership.org/glossary/>.